

VALSTYBINĖ LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS KOMISIJA

2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2010 m. sausio 29 d. Nr. IVD-11

Vilnius

TURINYS

I.	INSTITUCIJOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA	3
II.	INSTITUCIJOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA	3
III.	INSTITUCIJOS VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI.....	4
	Strateginių tikslų įgyvendinimas	4
	Institucijos vykdytos programos	5
	Patvirtintų asignavimų panaudojimas	9
	Kita svarbi informacija	9
IV.	AZARTINIUS LOŠIMUS IR DIDŽIAŠIAS LOTERIJAS ORGANIZUOJANČIŲ BENDROVIŲ VEIKLOS APŽVALGA.....	11
V.	ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO INSTITUCIJOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS IR SIŪLYMAI.....	22

I. INSTITUCIJOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Valstybinės lošimų priežiūros komisijos (toliau – Priežiūros komisija) misija – lošimų ir loterijų organizatorių bei lošėjų ir žaidėjų interesų apsauga.

Igyvendinant institucijos misiją, iškeltas strateginis tikslas – užtikrinti lošimų ir loterijų organizavimo tvarką.

Priežiūros komisijos veikla yra susijusi su šių Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginių tikslų, patvirtintų 2006 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 855, įgyvendinimu: kelti visų ūkio sričių našumą ir didinti konkurencingumą, plėsti ekonominę infrastruktūrą, kurti verslui palankią aplinką ir stiprinti ekonominę saugumą (1.2 punktas) bei užtikrinti viešąją tvarką, gerinti lošimų ir loterijų organizavimo teisinį reglamentavimą (1.4 punktas).

Priežiūros komisijos tikslai ir uždaviniai nustatyti Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatyme (toliau – ALĮ) (Žin., 2001, Nr. 43-1495) bei Lietuvos Respublikos loterijų įstatyme (toliau – LI) (Žin., 2003, Nr. 73-3341).

Priežiūros komisijos strateginiame veiklos plane nustatytas vienas efekto kriterijus: už nustatytus lošimų ir loterijų organizavimo tvarkos pažeidimus taikyta poveikio priemonių, kuris 2009 metais įvykdytas 100 procentų.

Priežiūros komisijai pagal Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą (Žin., 2008, Nr. 149-6020) buvo skirta 2030 tūkst. litų, iš jų 1392 tūkst. litų - darbo užmokesčiui, tačiau pagal patikslintą biudžeto įstatymą Priežiūros komisijai 2009 metais skirta 1685 tūkst. litų, iš jų 1176 tūkst. litų - darbo užmokesčiui.

Priežiūros komisijos prioritetinės veiklos kryptys:

1. Azartinių lošimų ir loterijų organizavimo reglamentavimo tobulinimas.
2. Neigiamo azartinių lošimų poveikio mažinimas.
3. Lietuvos lošimo įrenginių registro tvarkymas.

II. INSTITUCIJOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

Nors naujos redakcijos Azartinių lošimų įstatymas buvo parengtas ir nustatyta tvarka suderintas su visomis kompetentingomis institucijomis dar 2006 metais, tačiau ir 2009 metais

naujos įstatymo redakcijos tikslinimas praktiškai nepajudėjo. Pažymėtina, kad Ministro Pirmininko 2009-09-28 potvarkiu Nr.425 „Dėl darbo grupės sudarymo“ buvo sudaryta nauja darbo grupė, kuriai buvo pavesta iki 2009-12-01 patikslinti ankstesnės darbo grupės parengtą ALĮ projektą. Tačiau 2009-12-30 potvarkiu Nr.592, atsižvelgdamas į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetas (toliau – komitetas) 2009-12-02 posėdyje sudarė darbo grupę ALĮ projektui patikslinti ir pavedė jai iki 2010-02-15 pateikti komitetui patikslintą Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo projektą, Ministras Pirmininkas pripažino netekusiu galios ankstesnį savo potvarkį.

Neišspręstas ir Vyriausybės pritarimo sulaukęs Saulėlydžio komisijos siūlymas pakeisti Priežiūros komisijos statusą – iš įstaigos, atskaitingos Vyriausybei, į tarnybą, atskaitingą Finansų ministerijai.

Parengtas 2004 metais Administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – ATPK) pakeitimas, nustatantis atsakomybę už loterijų organizavimo tvarkos pažeidimus ir numatantis Priežiūros komisijos teisę surašyti administracinio teisės pažeidimo protokolus pažeidėjams, iki šiol nėra priimtas. Negalėdama surašyti protokolų pati, Priežiūros komisija priversta persiųsti surinktą medžiagą Valstybinei mokesčių inspekcijai, kuri ne tik surašo protokolus, bet ir skiria nuobaudas pažeidėjams. Tokia patirtis yra ydinga, kadangi mokesčių administratoriaus kompetencija yra mokesčių administravimas, o ne loterijų organizavimo tvarkos priežiūra. Taip pat nėra formuojama teisminė praktika ginčytiniais klausimais.

2008 metų II pusmetį įvykę pokyčiai pasaulio ir šalies ekonomikoje neaplenkė lošimų ir loterijų verslo. 2009 metais toliau mažėjo lošimo namų (kazino), automatų salonų ir eksploatuojamos lošimų įrangos skaičius, bendrosios lošimų pajamos.

III. INSTITUCIJOS VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Strateginių tikslų įgyvendinimas

Priežiūros komisija yra iškėlusį strateginį tikslą – užtikrinti lošimų ir loterijų organizavimo tvarką. Šis tikslas yra sąlygojamas ALĮ 26 straipsnio 10 dalimi, nustatančia, kad Priežiūros komisijos tikslas – teisės aktų nustatyta tvarka prižiūrėti ir kontroliuoti lošimų veiklos organizavimą, kad būtų užtikrinta lošėjų ir lošimų organizatorių interesų bei jų teisių apsauga, bei LĮ 23 straipsnio 2 dalimi, nustatančia, kad pagrindinis Priežiūros komisijos uždavinys yra teisės aktų nustatyta tvarka

prižiūrėti ir kontroliuoti loterijų organizavimą, kad būtų užtikrinta žaidėjų ir loterijų organizatorių interesų ir jų teisių apsauga.

Priežiūros komisijos strateginiame veiklos plane yra nustatytas vienas efekto kriterijus (pateikiama kriterijaus pavadinimas, planas 2009 metams, įvykdymas ir įvykdymo procentas):

už nustatytus lošimų ir loterijų organizavimo tvarkos pažeidimus taikyta poveikio priemonių (procentinė dalis nuo nustatytų pažeidimų)

Planas	Įvykdyta	Įvykdymo procentas
100 proc.	100 proc.	100 proc.

Institucijos vykdytos programos

Rengdama 2009-2011 metų strateginį veiklos planą, Priežiūros komisija buvo numachiusi vykdyti vieną programą („Lošimų ir loterijų organizavimo priežiūra“) ir šiuos programos tikslus:

1. Lošimų ir loterijų organizavimo priežiūros vykdymą.
2. Neigiamų lošimų ir loterijų socialinių padarinių mažinimą.
3. Lošimų ir loterijų organizavimo kontrolės sistemos tobulinimą.

Antrosios ir trečiosios programos tikslai numatė šias priemones: socialinės reklamos sukūrimas ir viešinimas bei Elektroninės lošimų organizatorių ataskaitų pateikimo ir apdorojimo sistemos sukūrimas ir įdiegimas. Šioms priemonėms įgyvendinti reikėjo papildomų lėšų, kurios nebuvo numatytos tvirtinant 2009 metų asignavimus Priežiūros komisijai. Dėl šios priežasties Priežiūros komisija, tvirtindama 2009-2011 metų strateginį veiklos planą, atsisakė šių programų vykdymo.

Siekdama iškelto strateginio tikslo, institucija 2009 metais vykdė programą „Lošimų ir loterijų organizavimo priežiūra“. Lošimų organizavimo priežiūros ir kontrolės programos tikslas – užtikrinti lošimų ir loterijų organizavimo tvarką. Programos tikslui pasiekti 2009 metais buvo keliami 3 uždaviniai:

1. Lošimų ir loterijų veiklos licencijų bei leidimų išdavimas, lošimų reglamentų tvirtinimas ir loterijos taisyklių derinimas.

Vykdydama šį uždavinį 2009 metais Priežiūros komisija išdavė 1 licenciją, suteikiančią teisę organizuoti azartinius lošimus B kategorijos automatais, 1 licenciją, suteikiančią teisę organizuoti stalo lošimus ir lošimus A kategorijos automatais, 1 licenciją, suteikiančią teisę organizuoti didžiąsias loterijas, ir 1 licenciją, suteikiančią teisę organizuoti lažybas (2008 metais buvo išduotos 3 licencijos, suteikiančios teisę organizuoti azartinius lošimus B kategorijos automatais, ir 1 licencija, suteikianti teisę organizuoti lažybas), 29 leidimus atidaryti lošimų organizavimo vietas (2008 metais - 26): 28 automatų salonus ir 1 lošimo namus (kazino) (2008 metais atitinkamai 22 ir 4) bei leido atidaryti 32 lažybų punktus (2008 metais – 25). 88 leidimai atidaryti lošimų organizavimo vietas buvo pakeisti ar papildyti (2008 metais – 56). 12 leidimų atidaryti lošimo namus (kazino) ir 38 leidimai atidaryti B kategorijos lošimo automatų salonus buvo panaikinti bendrovių prašymu (2008 metais – 2 leidimai atidaryti lošimo namus (kazino) ir 5 leidimai atidaryti B kategorijos lošimo automatų salonus).

Lažybas organizuojančių bendrovių prašymu 2009 metais Priežiūros komisija leido uždaryti 6 lažybų punktus (2008 metais bendrovių prašymu buvo uždaryta 18 lažybų punktų).

2009 metais Priežiūros komisija patvirtino 23 (2008 metais - 44) lošimų organizavimo reglamentus, jų pakeitimus ir papildymus bei suderino 62 didžiųjų loterijų organizavimo taisykles, jų pakeitimus ir papildymus (2008 metais – 30).

2010 m. sausio 1 d.¹ Lietuvoje veikė 17 lošimo namų (kazino), 110 automatų salonų ir 147 lažybų punktai (2009 metų sausio 1 d. - 27 lošimo namai (kazino), 118 automatų salonų ir 121 lažybų punktas). Juose buvo eksploatuojama 111 lošimo stalų, 613 A kategorijos automatų ir 2322 B kategorijos automatai. Lyginant su 2008 metais lošimo namų (kazino) sumažėjo 10-ia (t.y. 37 procentais), automatų salonų – 8-iais (t.y. 8 procentais), lažybų punktų padaugėjo 26-iais (t.y. 18 procentų).

2. Lošimų ir loterijų organizatorių vykdomos veiklos kontrolė.

Igyvendinant šį uždavinį 2009 metais buvo pradėti 47 tikrinimai. 56 tikrinimai (tarp jų - pradėti ir 2007 metais) baigti (2008 metais – atitinkamai 90 ir 82). 2009 metais Priežiūros komisija

¹ 2010 m. sausio 1 d. duomenis nurodomi todėl, kad 2009 m. pabaigoje Priežiūros komisija priėmė kelis nutarimus, kuriais, bendrovių prašymu, nuo 2010 m. sausio 1 d. panaikinami leidimai atidaryti lošimų vietas. Todėl skaičiai, rodantys 2009 metais veikusias lošimų vietas gali nesutapti su skaičiais kiek leidimų atidaryti lošimų vietas buvo išduota ir panaikinta.

gavo 21 fizinių asmenų skundą ir pareiškimą apie galimus azartinių lošimų ir didžiųjų loterijų organizavimo tvarkos pažeidimus (2008 metais gauta 20 skundų ir pareiškimų).

Už tikrinimų metu nustatytus lošimo organizavimo tvarkos pažeidimus 6 bendrovės (UAB „Savas kazino“, UAB „Egivela“, UAB „Top Sport“, UAB „Žalgirio loto“, UAB Euro Loto“ ir UAB „Sporto loterijos“) buvo įspėtos apie galimą licencijos galiojimo sustabdymą. Kadangi bendrovės pašalino nustatytus pažeidimus, licencijos organizuoti azartinius lošimus galiojimas joms nebuvo sustabdytas (2008 metais – 3).

Tyrimo medžiaga pagal kompetenciją buvo perduota kitoms institucijoms: 3 medžiagos - Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai, 5 - Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos ir 7 – Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos.

2009 metais surašyti 24 administracinio teisės pažeidimo protokolai (2008 metais – 61) už ATPK 173¹⁸ straipsnio („Azartinių lošimų organizavimo tvarkos arba lošimo reglamento pažeidimas“) pažeidimą. Iš jų 18 protokolų surašyta bendrovių, organizuojančių azartinius lošimus, arba lošimų organizavimo vietų vadovams ir bendrovių darbuotojams (2008 metais – 37). Dar 6 protokolai surašyti asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su azartinių lošimų organizavimu (2008 metais – 24). 15 administracinio teisės pažeidimo protokolų surašyta už ALĮ 10 straipsnio 9 dalies, t.y. už draudimo reklamuoti azartinius lošimus, pažeidimą (2008 metais – 41), iš jų 3 protokolai surašyti asmenims, reklamavusiems bendrovių, neturinčių Priežiūros komisijos išduotos licencijos organizuoti azartinius lošimus, paslaugas. Kiti pažeidimai, už kuriuos 2009 metais buvo surašyti administracinio teisės pažeidimo protokolai, - tai reikalavimų saugoti vaizdo įrašus įstatyme nustatytą terminą nesilaikymas, lošimo įrenginių sertifikavimo ir registravimo Lietuvos lošimo įrenginių registre tvarkos nesilaikymas, draudimo leisti lošti neturintiems nustatyto amžiaus asmenims pažeidimai.

2009 metais teismai išnagrinėjo 23 bylas pagal surašytus administracinio teisės pažeidimo protokolus (2008 metais – taip pat 23). Pagal 20 surašytų protokolų teismai pažeidimą padariusiems asmenims skyrė administracines nuobaudas, 3 administracinių bylų nagrinėjimas nutrauktas. 2009 metais teismo paskirtų baudų suma yra 10 400 litų, dar 34 900 litų paskirtų nuobaudų sprendimai nebuvo įsiteisėję (2008 metais – 54 000 litų). Pažymėtina, kad nors ATPK 173¹⁸ straipsnio 1 dalies sankcija numato baudą nuo 5 iki 15 tūkstančių litų, teismai 10-yje bylų paskyrė pinigines baudas, kurių dydis buvo tik nuo 200 iki 5000 litų, trijose bylose teismas pažeidėjams skyrė įspėjimą.

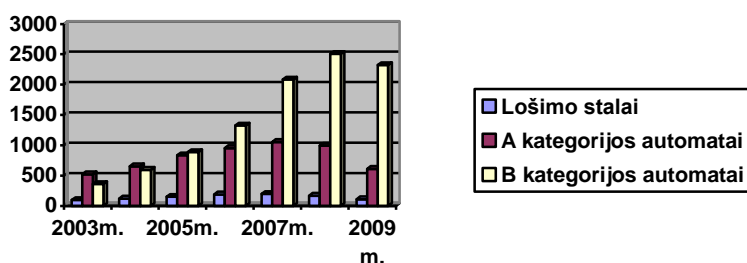
Siekdama mažinti azartinių lošimų organizavimo tvarkos pažeidimų skaičių ir formuoti vienodą teisės normų suvokimą, Priežiūros komisija teismų sprendimų tekstus skelbia savo interneto tinklalapyje.

3. Lošimo įrenginių registro tvarkymas.

2009 metais Priežiūros komisijos tvarkomame Lietuvos lošimo įrenginių registre buvo įregistruota 117 lošimo įrenginių tipų (2008 metais – 195). Šiuo metu Lietuvos lošimo įrenginių registre yra įregistruotas 1091 lošimo įrenginių tipas.

Lyginant su 2008 metais, lošimo stalų skaičius sumažėjo 60-čia vnt. (t.y. 35 procentais), A kategorijos lošimo automatų sumažėjo 382-iem vnt. (t.y. 38 procentais), B kategorijos lošimo automatų sumažėjo 183-imis vnt. (t.y. 7 procentais). 2008 metais šie rodikliai atitinkamai buvo 14 procentų, 6 procentai ir 20 procentų. Viso Lietuvos lošimo įrenginių registre 2009 metais buvo įregistruota 1017 lošimo įrenginių (2008 metais - 879), išregistruota 1948 įrenginių (2008 metais – 421), 791 įrenginio duomenys buvo pakeisti (2008 metais – 1000). Už Lietuvos lošimo įrenginių registro teikiamas paslaugas 2009 metais surinkta 149 160 litų valstybės rinkliavų (2008 metais – 147 460 litų).

1 lentelė
Eksplloatuojamų lošimo įrenginių skaičius
2002-2009 metais

1 pav. Eksplloatuojamų lošimo įrenginių skaičiaus dinamika
2003-2009 metais

	Stalai	Automatų kategorijos	
		A	B
2002 m.	28	169	55
2003 m.	100	522	363
2004 m.	123	654	597
2005 m.	152	836	888
2006 m.	192	956	1326
2007 m.	198	1054	2085
2008 m.	171	995	2505
2009 m. ²	111	613	2322

² 2010 m. sausio 1 d. duomenys.

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Priežiūros komisijai pagal Lietuvos Respublikos 2009 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymą (Žin., 2008, Nr. 149-6020) iš viso buvo skirta 2 030 tūkst. litų, iš jų 1 392 tūkst. litų - darbo užmokesčiui, tačiau pagal galutinę šio įstatymo redakciją Priežiūros komisijai 2009 metais buvo skirta 1 685 tūkst. litų, iš jų 1 176 tūkst. litų darbo užmokesčiui. Panaudota 1 646 tūkst. litų, iš jų 1 173 tūkst. litų - darbo užmokesčiui.

Kita svarbi informacija

Priežiūros komisiją sudaro 6 nariai. Edmundas Tiesnesis (komisijos pirmininkas) ir Vilija Vertelienė (paskirti Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko atitinkamai 2004 m. liepos 16 d. ir 2008 m. lapkričio 14 d. potvarkiais); Vytautas Janulis (komisijos pirmininko pavaduotojas) ir Andrius Baranauskas (paskirti Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko 2001 m. liepos 9 d. (2008 m. rugpjūčio 4 d. potvarkiu paskirtas naujai 5 metų kadencijai) ir 2008 m. lapkričio 14 d. potvarkiais); Ilona Michailovič ir Aloyzas Juozas Marčiulionis (komisijos sekretorius) (paskirti Lietuvos Respublikos Prezidento atitinkamai 2007 m. rugsėjo 28 d. ir 2008 m. lapkričio 18 d. dekretais). Priežiūros komisijos nariai kuruoja šias veiklos sritis:

1. Komisijos pirmininkas E.Tiesnesis - azartinių lošimų ir loterijų verslo analizės sritį, azartinius lošimus ir loterijas reglamentuojančių teisės aktų taikymo analizės, teisės aktų tobulinimo sritį bei azartinių lošimų ir loterijų organizavimo ir kontrolės patirties užsienyje sritį.

2. Komisijos pirmininko pavaduotojas V.Janulis - internetu organizuojamų lošimų ir loterijų sritį, azartinius lošimus aptarnaujančio personalo kvalifikacijos sritį bei lošimų ir loterijų įrenginių sritį.

3. Komisijos sekretorius A.J.Marčiulionis- loterijų sritį, azartinių lošimų reklamos sritį.

4. Komisijos narė I.Michailovič - pinigų plovimo azartinių lošimų ir loterijų versle prevencijos sritį bei pataloginio potraukio lošti ir azartinių lošimų bei loterijų neigiamų socialinių pasekmių prevencijos sritį.

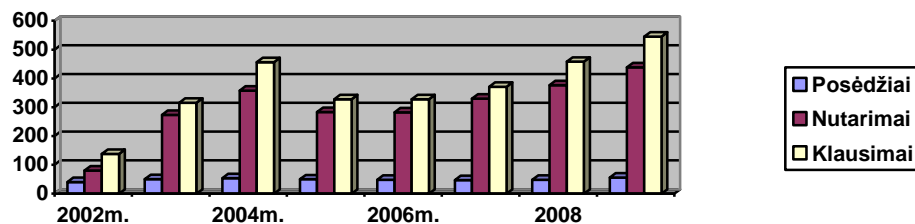
5. Komisijos narė V.Vertelienė - lošimo namų (kazino) sritį, lošimo automatų salonų sritį bei lažybų, totalizatoriaus, bingo sritį.

6. Komisijos narys A.Baranauskas - nelegalių azartinių lošimų bei loterijų kontrolės ir prevencijos sritį bei azartinius lošimus ir loterijas organizuojančių bendrovių finansinės veiklos sritį.

Priežiūros komisijos funkcijoms atlikti yra sudaryta valstybės tarnautojų ir darbuotojų administracija, kurios struktūrą 2009 metais sudarė Licencijų ir leidimų skyrius, Kontrolės skyrius, Lošimo įrenginių techninės kontrolės ir registro skyrius, Teisės ir personalo skyrius, Bendrųjų reikalų skyrius, vyriausiasis finansininkas. Administracijai vadovauja administracijos direktorius. 2009 metų pabaigoje Priežiūros komisijos administracijoje dirbo 23 valstybės tarnautojai ir 5 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

Siekdama veiklos strateginio tikslo - teisės aktuose nustatyta tvarka išduodant licencijas ir leidimus organizuoti azartinius lošimus bei didžiąsias loterijas, kontroliuojant azartinių lošimų ir didžiųjų loterijų organizavimą bei taikant poveikio priemones pažeidimus padariusiems lošimų ir loterijų organizatoriams, įgyvendinti valstybinę lošėjų, žaidėjų bei lošimų ir loterijų organizatorių teisėtų interesų apsaugos politiką, Priežiūros komisija vykdė pagrindines funkcijas, įvardintas ALĮ 28 straipsnyje ir LĮ 24 straipsnyje.

Priežiūros komisija dirbo pagal jos patvirtintą darbo reglamentą, kuriuo vadovaujantis posėdžiuose svarstomi klausimai ir priimami sprendimai. 2009 metais vyko 56 Priežiūros komisijos posėdžiai (2008 metais - 48), kuriuose buvo svarstyti 545 klausimai ir priimti 439 nutarimai (2008 metais - 458 klausimai, priimti 377 nutarimai). Buvo organizuoti 52 pasitarimai (2008 metais – 48), kuriuose aptarti 197 klausimai (2008 metais – 276).

2 pav. Priežiūros komisijos posėdžių, priimtų nutarimų ir svarstytų klausimų dinamika 2002-2009 metais.

2009 metais Priežiūros komisija įvykdė visas jai skirtas Valstybės kontrolės 2008 metais atlikto valstybinio audito ataskaitoje „Valstybinės lošimų priežiūros komisijos veikla“ pateiktas rekomendacijas. Stiprindama bendradarbiavimą su kitomis valstybės institucijomis, kontroliuojančiomis lošimų ir loterijų organizavimą, Priežiūros komisija pasirašė bendradarbiavimo

sutartis: 2009 m. birželio 16 d. - su Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos, 2009 m. liepos 31 d. - su Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos.

Susitikus su Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos ir Saugumo departamento atstovais, buvo aptartas institucijų bendradarbiavimas, tačiau nuspręsta institucijų santykių neformalizuoti atskiru susitarimu, o vadovautis bendromis teisės aktų nuostatomis ir reguliariai keistis aktualia informacija azartinių lošimų ir loterijų organizavimo srityse.

2009 metais Priežiūros komisija parengė Loterijų įstatymo pakeitimų ir papildymų projektą. Projektas buvo pateiktas įvertinti loterijas organizuojančioms bendrovėms. Šiuo metu analizuojamos gautos pastabos, kitų Europos Sąjungos valstybių patirtis ir bandoma pasiekti aiškesnio ir atitinkančio dabartines technologijas teisinio reglamentavimo, eliminuosiančio iškeltas loterijų organizavimo sąžiningumo bei platinamų bilietų kontrolės ir apskaitos problemas.

Vykdydama prevencinį darbą, Priežiūros komisija organizavo susitikimus su lošimus ir didžiąsias loterijas organizuojančių bendrovių vadovais bei valstybinių institucijų atstovais.³

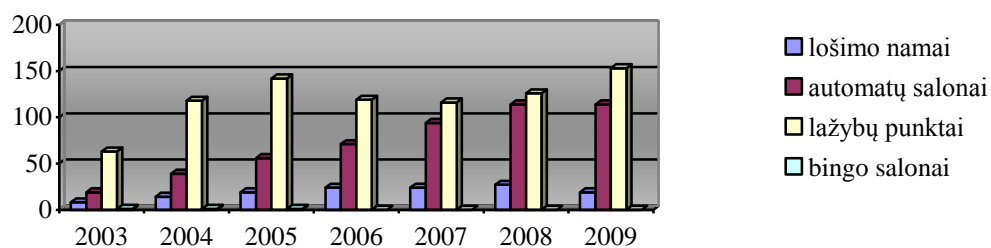
Kitas valstybinio audito rekomendacijas Priežiūros komisija įgyvendino pateikdama atitinkamus siūlymus rengiamam Lošimų įstatymo projektui. Kitus siūlymus pagal valstybinio audito rekomendacijas turėtų teikti kitos institucijos, kadangi dalis šių siūlymų nėra priskirta Priežiūros komisijos kompetencijai.

IV. AZARTINIUS LOŠIMUS IR DIDŽIĄSIAS LOTERIJAS ORGANIZUOJANČIŲ BENDROVIŲ VEIKLOS APŽVALGA

Azartinių lošimų organizatoriai

2009 metais Lietuvoje lošimus organizavo 16 bendrovių (2008 m. pabaigoje 16), iš kurių UAB „Pokervegas“ balandžio mėnesį nutraukė veiklą, o liepos mėnesį UAB "Egivela" paskelbtas bankrotas. Lošimus tik lošimo namuose (kazino) organizavo 5 bendrovės, 3 bendrovės turėjo lošimo namus (kazino) ir B kategorijos automatų salonus, 4 bendrovės specializavosi tik lošimų B kategorijos automatais srityje, 4 bendrovės organizavo lažybas (viena iš jų turėjo ir B kategorijos automatų salonus). Lošimų organizavimo vietų skaičius ir jo augimo dinamika 2003 – 2009 metais pavaizduota 4 pav.

³ <http://www.vlpk.lt/lt/news/?cid=1&date=2009>

4 pav. Lošimo organizavimo vietų skaičiaus dinamika 2003-2009 metais.

Lyginant su 2008 metais, 2009 metais lošimo namų (kazino) skaičius Lietuvoje sumažėjo nuo 27 iki 18, t.y. uždaryti 9 lošimo namai (kazino). B kategorijos automatų salonų skaičius nepakito, lažybų punktų padaugėjo 22 ir metų pabaigoje jų buvo 148.

3 lentelė

2006 - 2009 metais veikusių lošimų organizavimo vietų skaičius

Eil. Nr.	Bendrovė	LOŠIMŲ ORGANIZAVIMO VIETŲ SKAIČIUS*															
		Lošimo namai (kazino)				Automatų salonai				Lažybų punktai				Bingo salonai			
		2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009	2006	2007	2008	2009
1	UAB „Olympic Casino Group Baltija“	10	9	10	8		5	6	2								
2	UAB „Casino Planet“	1															
3	UAB „Nesė“	3	4	4	3	4	4	7	5								
4	UAB „Pokervegas“	1	1	1													
5	UAB „UAB "VSGA"“	2	2	3	2												
6	UAB „Savas kazino“	2	2	2	1												
7	UAB „Grand Casino World“	1	1	1	1												
8	UAB „City Casino“	2	3	3	3												
9	UAB „Tete-a-tete“ kazino					41	54	59	59								
10	UAB „Egivėla“	2	2	3		8	8	9									
11	UAB „Unigames“					18	21	24	27								
12	UAB „Novogaming Vilnius“						2	7	14								
13	UAB „Bongo Slots“							1	2								
14	UAB „Top Sport“								4	66	60	62	68				
15	UAB „Orakulas“									35	38	43	47	1			
16	UAB „Omnibetas“									18	18	19	16				
17	UAB „Baltic Bet“											2	17				
	Iš viso	24	24	27	18	71	94	113	113	119	116	126	148	1			

* Lentelėje nurodytas metų pabaigoje veikusių lošimo vietų skaičius.

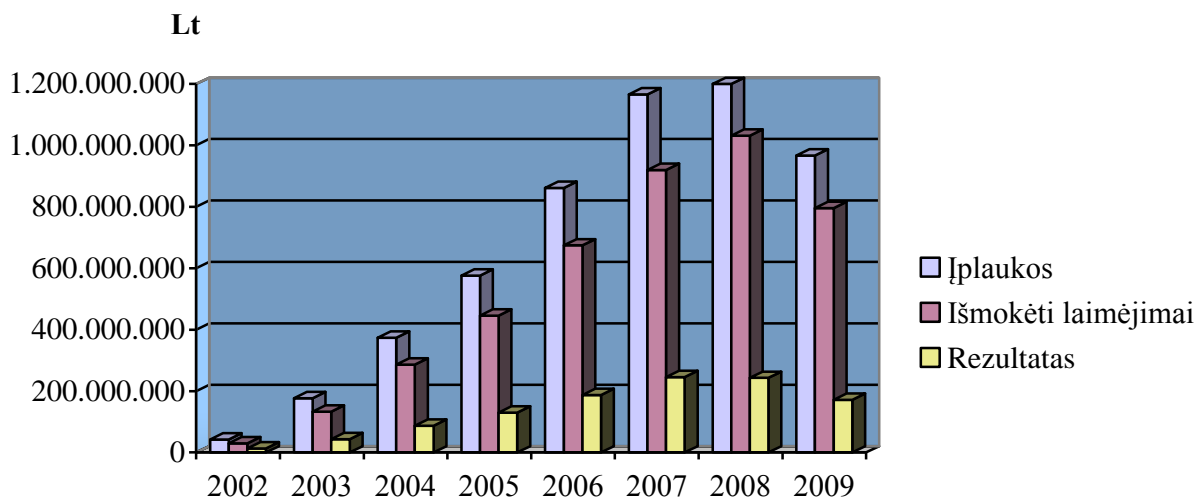
Azartinių lošimų veiklos rodikliai pagal lošimų rūšis 2009 metais

Eil. Nr.	Ataskaitinis laikotarpis	Įplaukos, Lt (žetonų, bilietų, kortelių pardavimas)	Išmokėjimai, Lt (laimėjimų išmokėjimas, žetonų keitimas į pinigus)	Rezultatas iš lošimų veiklos, Lt (bendrosios lošimų pajamos)	Bendrovių skaičius	Lošimo įrenginių, lažybų punktų skaičius
1.	Lošimų stalai					
	I ketvirtis	87.196.663	66.707.474	20.489.190	8	161
	II ketvirtis	79.312.407	62.034.020	17.278.387	6	132
	III ketvirtis	76.379.503	61.022.895	15.356.608	6	124
	IV ketvirtis	79.165.270	64.294.206	14.871.064	6	117
	Iš viso 2009 m.	322.053.843	254.058.594	67.995.249	6	117
	Iš viso 2008 m.	461.184.120	356.818.655	104.365.465	8	184
2.	A kategorijos automatai					
	I ketvirtis	26.995.368	19.313.964	7.681.404	8	931
	II ketvirtis	24.275.992	16.717.524	7.558.468	6	774
	III ketvirtis	24.549.082	17.522.462	7.026.620	6	714
	IV ketvirtis	25.370.759	18.385.263	6.985.496	6	644
	Iš viso 2009 m.	101.191.201	71.939.213	29.251.988	6	644
	Iš viso 2008 m.	184.775.724	129.720.526	55.055.198	8	1090
3.	B kategorijos automatai					
	I ketvirtis	83.844.462	69.734.697	14.109.764	8	2.664
	II ketvirtis	72.207.922	59.911.905	12.296.016	8	2458
	III ketvirtis	68.994.371	56.678.657	12.315.714	7	2.376
	IV ketvirtis	73.646.676	60.244.582	13.402.094	8	2358
	Iš viso 2009 m.	298.693.430	246.569.841	52.123.589	8	2.358
	Iš viso 2008 m.	395.411.552	330.886.904	64.524.648	7	2.515
4.	Lažybos					
	I ketvirtis	69.836.575	63.499.811	6.336.764	4	133
	II ketvirtis	63.139.737	59.437.925	3.701.813	4	146
	III ketvirtis	54.412.473	48.879.451	5.533.022	4	148
	IV ketvirtis	57.942.166	51.701.832	6.240.334	4	148
	Iš viso 2009 m.	245.330.951	223.519.019	21.811.933	4	148
	Iš viso 2008 m.	232.815.312	213.818.001	18.997.311	4	126
	Iš viso I ketvirtis	267.873.067	219.255.946	48.617.122	16	3.756*
	Iš viso II ketvirtis	238.936.058	198.101.374	40.834.684	15	3.364*
	Iš viso III ketvirtis	224.335.429	184.103.464	40.231.965	14	3.214*
	Iš viso IV ketvirtis	236.124.871	194.625.882	41.498.989	14	3119*
	Iš viso 2009 m.	967.269.425	796.086.666	171.182.759	14	3119*

Iš viso 2008 m.	1.274.186.707	1.031.244.086	242.942.621	16	3789*	

* Lošimų įrenginiai be lažybų punktu

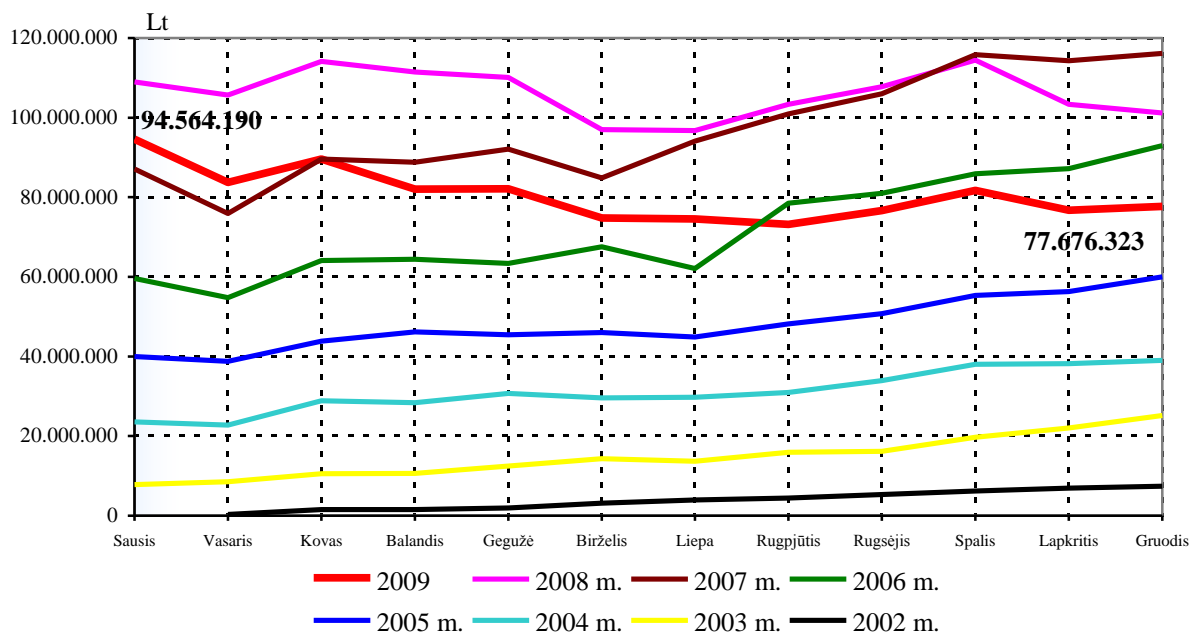
Bendrovių įplaukos iš lošimo stalų 2009 metais, lyginant su 2008 metais, sumažėjo 30 procentų ir buvo 322 mln. litų (2008 metais 461,2 – mln. litų). A kategorijos lošimų automatų įplaukos, lyginant su 2008 metais, sumažėjo 45 procentais ir buvo 101,2 mln. litų (2008 metais – 184,8 mln. litų). B kategorijos automatų įplaukos sumažėjo 24 procentais ir 2009 metais buvo 298,7 mln. litų (2008 metais – 395,4 mln. litų). Skirtingai nuo minėtų lošimo rūšių, lažybas organizuojančių bendrovių įplaukos padidėjo 5 procentais ir buvo 245,3 mln. litų (2008 metais – 232,8 mln. litų). Bendrai 2009 metais azartinius lošimus organizuojančių bendrovių įplaukos, lyginant su 2008 metais, sumažėjo 24 procentais ir buvo 967,3 mln. litų (2008 metais - 1 274 mln. litų). Laimėjimų išmokėjimas 2009 metais, lyginant su 2008 metais, sumažėjo 23 procentais ir buvo išmokėta 796,1 mln. litų, (2008 metais - 1 031 mln. litų), t.y. 82,3 procentai nuo iš lošėjų gautų įmokų. Lyginamuoju laikotarpiu lošimų organizatorių bendrasis lošimų organizavimo veiklos rezultatas buvo 171,2 mln. litų, t.y. 30 procentų mažesnis negu 2008 metais (242,9 mln. litų).

5 pav. Lošimus organizuojančių bendrovių veiklos finansinių rodiklių dinamika

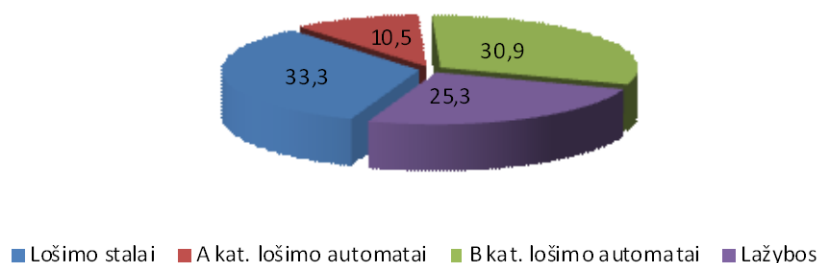
Lošimų verslo plėtros dinamiką Lietuvoje parodo azartinius lošimus organizuojančių bendrovių veiklos rodikliai. 2003 metais, lyginant su 2002 metais, bendrovių įplaukos padidėjo 4 kartus; 2004 metais, lyginant su 2003 metais, bendrovių įplaukos padidėjo 2 kartus; 2005 metais,

lyginant su 2004 metais, įplaukos išaugo 54 procentais; 2006 metais, lyginant su 2005 metais, išaugo 50 procentų; 2007 metais, lyginant su 2006 metais, įplaukos padidėjo 35 procentais ir 2008 metais, lyginant su 2007 metais, padidėjo tik 9,3 procentais. 2009 metus lyginant su praėjusiais įplaukos sumažėjo 24 procentais.

6 pav. Lošimus organizuojančių bendrovių mėnesio įplaukos

Lošimus organizuojančių bendrovių vieno mėnesio įplaukų dinamika 2002 - 2009 metais parodo lošimų organizavimo verslo vystymosi tendencijas. Keletą metų augęs, šis rodiklis 2008 metų spalio mėnesį ėmė mažėti ir 2009 metais krito iki 2006 metų rugpjūčio mėnesio lygio. Įtakos tam turėjo bendra šalies ekonominė situacija ir dėl to sumažėjusi lošimų paklausa.

7 pav. Lošimus organizuojančių bendrovių įplaukų pasiskirstymas pagal lošimų rūšis 2009 metais

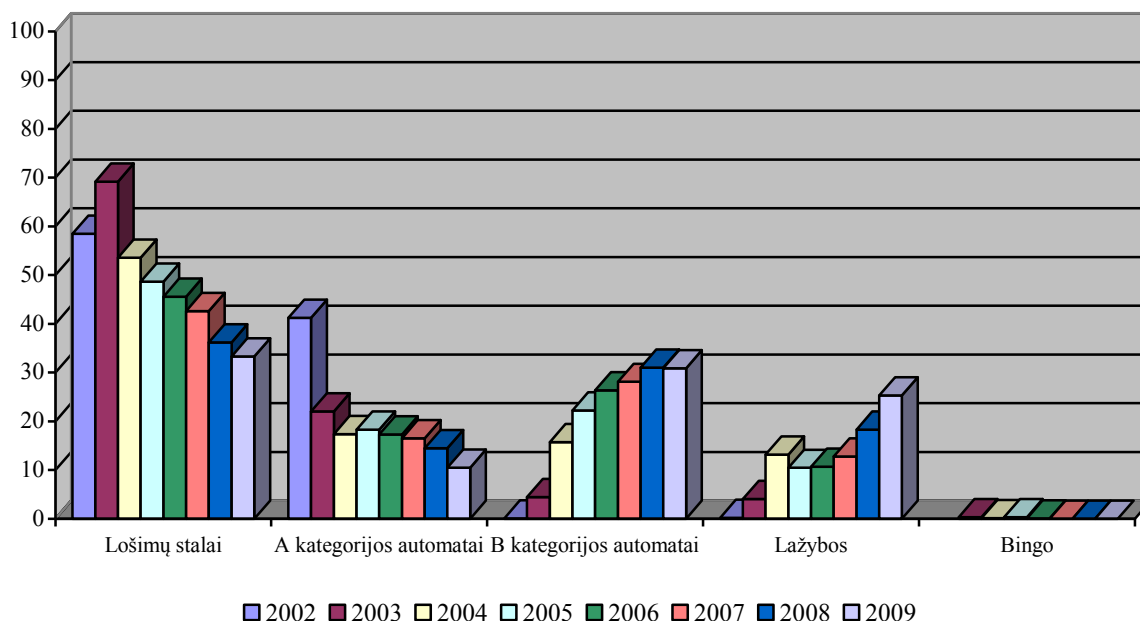
Didžiausią lošimų verslo įplaukų dalį 2009 metais sudarė lošimo stalų (33,3 procentai) įplaukos. Antroje vietoje pagal įplaukas buvo B kategorijos automatai (30,9 procento).

Lažybų organizatorių įplaukos sudarė 25,3 procentų ir A kategorijos lošimų automatų įplaukos - 10,5 procentų. Lošimų verslo įplaukų struktūra kiekvienais metais keičiasi ir 2009 metai pasižymėjo lošimo stalų ir A kategorijos automatų (kazino) segmento dalies sumažėjimu ir lažybų įplaukų dalies augimu. B kategorijos automatų dalis kito nežymiai.

5 lentelė

Įplaukų struktūros pagal lošimų rūšis dinamika 2002 – 2009 metais

	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.	2009 m.
Lošimų stalai	58,48 %	69,17 %	53,55 %	48,65 %	45,58 %	42,6 %	36,2 %	33,3%
A kategorijos automatai	41,24 %	22,01 %	17,38 %	18,30 %	17,31 %	16,5 %	14,5 %	10,5%
B kategorijos automatai	0,07 %	4,45 %	15,76 %	22,26 %	26,34 %	28,1 %	31,0 %	30,9%
Lažybų punktai	0,21 %	4,05 %	13,19 %	10,46 %	10,71 %	12,8 %	18,3 %	25,3%
Bingo		0,32 %	0,12 %	0,33 %	0,07 %	0 %	0 %	0%

8 pav. Lošimų rinkos struktūros pokyčiai

Lyginant 2008 ir 2009 metų rodiklius, išsiskiria lažybų užimamos rinkos dalies padidėjimas 7 procentiniais punktais. Lošimo stalų rinkos dalis sumažėjo 2,9 procentiniais punktais, A kategorijos automatų - 4 procentiniais punktais. B kategorijos automatų rinkos dalis išliko beveik nepakitusi (sumažėjo tik 0,1 procentinio punkto). Didžiausi pokyčiai lošimų rinkos struktūroje 2009 metais buvo susiję su lažybų užimamos lošimų rinkos dalies augimu.

2009 metais lošimų organizavimu užsiimančios bendrovės į šį verslą investavo apie 21,4 mln. litų (2008 m. 36 mln. litų). Darbo vietų skaičius lošimų versle 2009 metais sumažėjo 26 procentais, arba 740 darbo vietų, ir metų pabaigoje jų buvo 2 089.

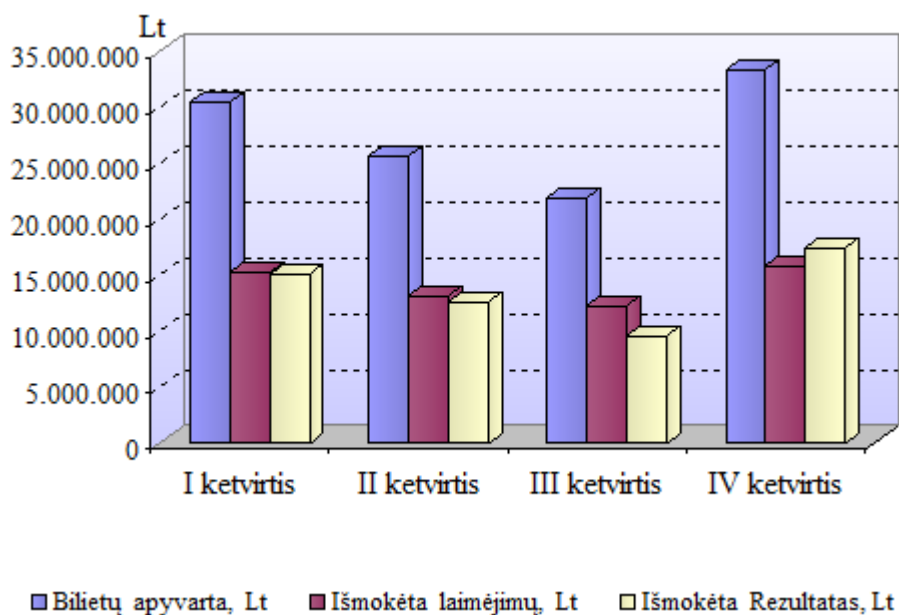
Didžiųjų loterijų organizatoriai

2009 metais licencijas organizuoti didžiąsias loterijas turėjo 7 juridiniai asmenys - UAB „Olifėja“, UAB „Žalgirio loto“, UAB „Winloto“, UAB „Euro Loto“, UAB „Sporto loterijos“, UAB „Televizijos loterijos“, ir UAB „Sėkmės upė“. UAB „Televizijos loterijos“ ir UAB „Sėkmės upė“ 2009 metais veiklos nevykdė. UAB „Winloto“ licencija organizuoti didžiąsias loterijas buvo panaikinta 2009 metų balandžio mėnesį, UAB „Euro Loto“ licencija panaikinta gruodžio mėnesį.

Didžiausias loterijas organizuojančių bendrovių veiklos finansinių rodiklių dinamika

Veiklos laikotarpis	Bilietu apyvarta, Lt	Išmokėta laimėjimų, Lt	Rezultatas, Lt
2004 m.	101 652 945	49 617 875	52 035 070
2005 m.	95 554 469	46 541 707	49 012 762
2006 m.	85 562 675	43 456 908	42 105 767
2007 m.	91 018 246	42 562 607	48 455 639
2008 m.	108 828 852	53 717 598	55 111 254
2009 m.	111 135 872	56 490 179	54 645 693

2009 metais veikusių loterijų organizatorių bendra loterijų bilietu pardavimo apyvarta buvo 111,1 mln. litu, t.y. 2,1 procento daugiau negu 2008 metais. Išmokėta 56,4 mln. litu laimėjimų, bendrasis veiklos rezultatas buvo 54,6 mln. litu.

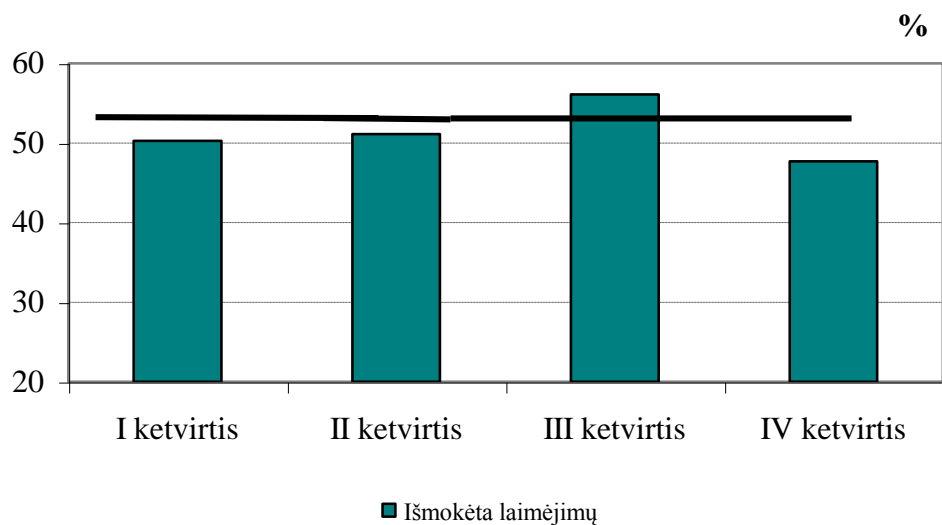

9 pav. Loterijų organizavimo veiklos rodikliai 2009 metų ketvirčiais

2009 metais loterijų bilietu apyvarta metų ketvirčiais pastebimai kito. Didžiausia ji buvo 2009 metų I ir IV ketvirtį, o mažiausia - III ketvirtį. Kaip ir ankstesniais metais, pasireiškė metų laikų įtaka (sezoniškumas).

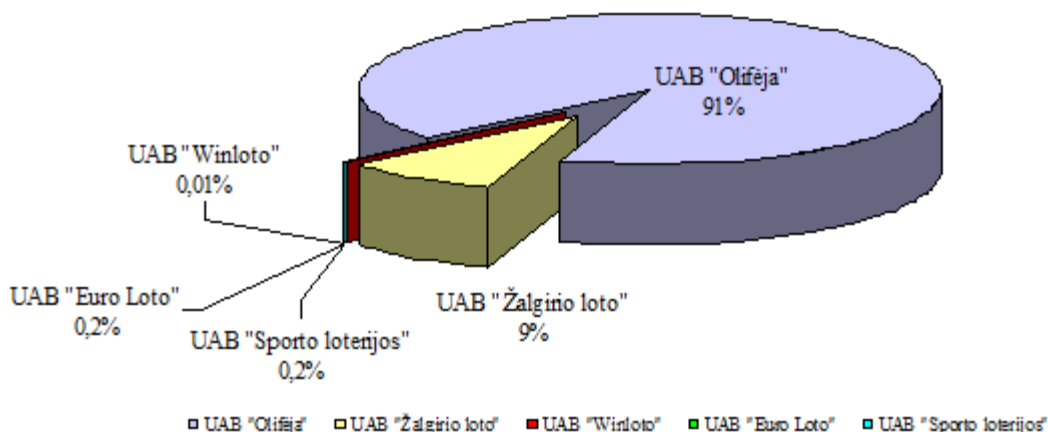
Didžiausias loterijas organizuojančių bendrovių 2009 metų veiklos rodikliai

Veiklos laikotarpis	Bilietu apyvarta, Lt	Išmokėta laimėjimų, Lt	Rezultatas, Lt
I ketvirtis	30409972	15286228	15123744
II ketvirtis	25616307	13094069	12522238
III ketvirtis	21869926	12265318	9604608
IV ketvirtis	33239667	15844564	17395103
Iš viso:	111135872	56490179	54645693

10 pav. 2009 metais loterijų laimėjimų dydis procentais parduotų bilietu nominalios vertės

2009 metais laimėjimų išmokėjimas vidutiniškai sudarė 51 procentą parduotų bilietu nominalios vertės.

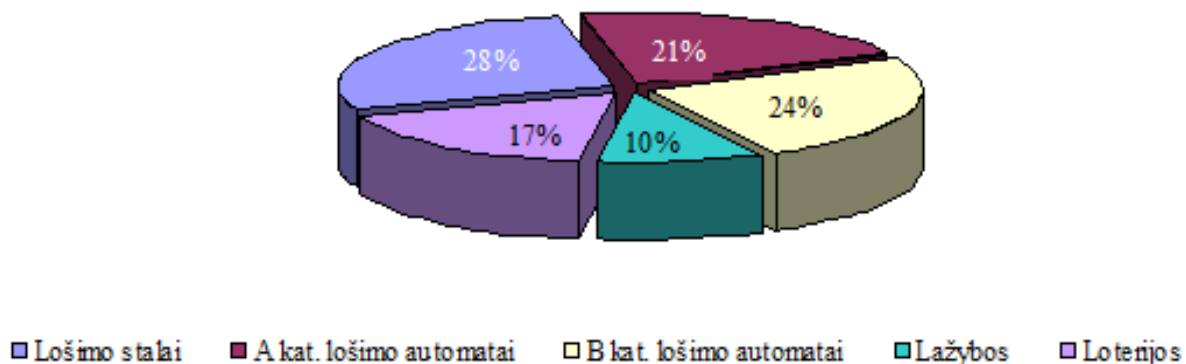

11 pav. 2009 metų loterijos bilietų pardavimai pagal loterijų organizatorius

2009 metais loterijų rinkoje dominavo UAB "Olifėja". Ji pardavė 91 proc. visų šalyje parduotų loterijos bilietų, atitinkamai UAB "Žalgirio loto" – 9 procentus, UAB „Euro Loto“ – 0,2 procento, UAB „Winloto“ – 0,01 procento, UAB „Sporto loterijos“ – 0,2 procento.

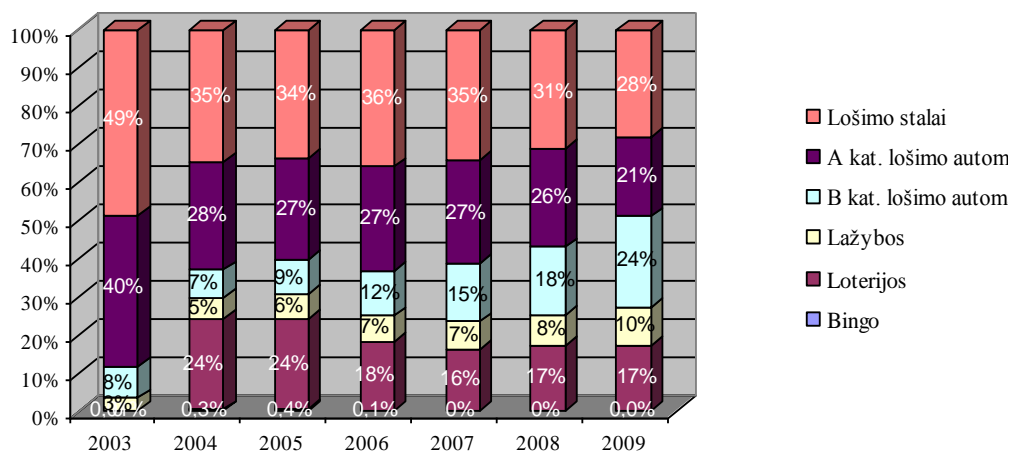
Loterijų ir lošimų mokestis bei valstybės rinkliavos

Didžiąją valstybės pajamų iš loterijų ir azartinių lošimų organizavimo dalį (neskaitant rinkliavų) sudaro loterijų ir azartinių lošimų mokestis. Nauja Loterijų ir lošimų mokesčio įstatymo redakcija įsigaliojo 2009 m. sausio 1 d. Mokestinis periodas 2009 metais buvo kalendorinių metų ketvirtis (organizuojant lošimus lošimo automatais ir stalo lošimus - lošimų mokestis apskaičiuojamas ir sumokamas kas mėnesį). Lošimo namai (kazino) ir automatų salonai mokėjo mokesčius nuo eksploatuojamų lošimo įrenginių skaičiaus: už lošimo stalą – 6 000 litų per mėnesį, už A kategorijos lošimo automata – 800 litų per mėnesį, už B kategorijos lošimo automata – 300 litų per mėnesį. Organizuojant bingą, totalizatorių ir lažybas, lošimų mokesčio bazei (skirtumui tarp įmokų ir išmokėtų laimėjimų) taikomas 15 procentų mokesčio tarifas. Didžiųjų loterijų organizatoriai moka 5 procentus nuo išplatintų loterijos bilietų vertės. Pagal apskaičiavimus, 2009 metais į valstybės biudžetą surinkta 32,1 mln. litų loterijų ir azartinių lošimų mokesčio, t.y. beveik 0,5 mln. litų daugiau, negu buvo prognozuota.

12 pav. Loterijų ir azartinių lošimų mokesčio pasiskirstymas pagal lošimų rūšis 2009 metais

Didžiąją valstybės biudžeto įplaukų iš loterijų ir lošimų organizavimo dalį 2009 metais sudarė mokesčiai bendrovių, organizuojančių lošimus lošimo stalais ir A kategorijos automatais lošimo namuose (kazino), - 49 procentus. B kategorijos automatais lošimus organizuojančių bendrovių mokesčiai sudarė 24 procentus biudžeto įplaukų. Mokesčiai iš didžiausias loterijas organizuojančių bendrovių sudarė 17 procentų, lažybas organizuojančių bendrovių - 10 procentų visų valstybės biudžeto įplaukų iš loterijų ir lošimų organizavimo.

13 pav. Loterijų ir azartinių lošimų mokesčio įplaukų struktūros pokyčiai 2003 - 2009 metais

Atitinkamai loterijų ir lošimų rinkų struktūros pokyčiams, 2009 metus lyginant su praėjusiais metais, keitėsi ir loterijų ir lošimų mokesčio įplaukų struktūra.

Biudžeto įplaukų dalis iš lošimo stalų ir A kategorijos automatų sumažėjo, B kategorijos automatų, lažybų ir didžiųjų loterijų organizatorių mokesčių dalis išaugo. Visos lošimus ir didžiąsias loterijas organizuojančios bendrovės 2009 metais sumokėjo 141 tūkst. litų valstybės rinkliavų. Paramai (labdarai) didžiąsias loterijas organizuojančios bendrovės 2009 metais skyrė 8,7 mln. litų.

V. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO INSTITUCIJOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS IR SIŪLYMAI

2008 metais įvykę pokyčiai ekonomikos ir finansų sektoriuje turėjo įtakos azartinių lošimų ir loterijų organizavimo verslui. Priežiūros komisija prognozavo, kad labiausiai šie pokyčiai paveiks lošimo namų (kazino) sektorių. Įvertinus 50 procentų padidėjusį azartinių lošimų mokesčių, prognozės, kad šis segmentas susitrauks, išsipildė. Įvertinus lošimų automatų salonų segmento organizavimo sąlygas buvo prognozuojama nedidelė šio segmento plėtra, tačiau prognozės nepasitvirtino. Nežymiai, tačiau lošimo automatų salonų segmentas taip pat sumažėjo. Vienintelis lažybų segmentas 2009 metais dirbo pelningai ir plėtėsi.

Loterijų organizatorių 2009 metų rezultatai rodo, jog žmonių elgsenos specialistai teigdami, jog finansinio sunkmečio metu žmonės labiau tiki stebuklais ir bando, jų manymu, lengvesnio praturtėjimo būdus yra teisūs. Tai patvirtina aktyvesnis žmonių dalyvavimas įvairiose loterijose. Kylantys loterijų organizatorių veiklos rezultatų rodikliai dar labiau išryškina Priežiūros komisijos jau 2008 metais įvardintas bilietų platinimo kontrolės ir išplatintų bilietų apskaitos problemas. Greta šių problemų ryškėja ir loterijų organizavimo sąžiningumo klausimas, vis dažniau keliamas ne tik Priežiūros komisijos, bet ir loterijų žaidėjų.

2010 metais bus siekiama spręsti šias problemas:

1. Azartinių lošimų ir didžiųjų loterijų organizavimo bei priežiūros reglamentavimo tobulinimas. Priežiūros komisija atkreipia dėmesį į tai, kad problemos, susikaupusios nuo 2005 metų nekeičiant ALĮ nuostatų, nemažėja, o, priešingai, dėl neigiamo ekonominio nuosmukio poveikio lošimų sektoriui, tik didėja. Aiškios valstybės politikos ir reglamentavimo lošimų versle nebuvimas, lošimų reklama, lošimų vietų steigimo socialinės aplinkos saugumo aspektu nustatymas, liguisto potraukio lošti minimizavimas, priežiūros institucijos įgaliojimų ir lošimų organizatorių pareigų patikslinimas – tai tik pagrindiniai klausimai, kuriuos būtina reglamentuoti naujos redakcijos

Azartinių lošimų įstatymo projekte. 2009 metai išryškino dar vieną tendenciją: lošimo rūšių asimiliaciją, t.y. siekimą kurti ir realizuoti tokias lošimo taisykles, kad lošimas pagal išorinius požymius būtų panašus į kitų rūšių lošimus. Taip vieno lošimo segmento bendrovės siekia privilioti kito segmento lošėjus arba „pajauninti“ lošėjų amžių tais atvejais, kai lošimai, pagal išorinius požymius panašūs į stalo lošimus, organizuojami lažybų punktuose (tokiu atveju juos gali lošti asmenys, jaunesni, nei 21 metų). Ypač ši tendencija pavojinga tuomet, kai loterijų organizatoriai, organizuodami loterijas, imituoja azartinius lošimus ir pagal išorinius požymius sunku vienareikšmiškai pasakyti, koks tai žaidimas - loterija ar azartinis lošimas.

Nelaukdama kol bus priimtas sprendimas dėl naujos redakcijos Azartinių lošimų įstatymo projektas, Priežiūros komisija pasiūlė Finansų ministerijai sudaryti darbo grupę Loterijų įstatymo pataisoms rengti. Finansų ministerija pasiūlė darbo grupę sudaryti pačiai Priežiūros komisijai iš savo specialistų ir parengti Loterijų įstatymo pakeitimų ir papildymų projektą. 2009 metų pabaigoje projektas buvo parengtas ir pateiktas įvertinti loterijas organizuojančioms bendrovėms. Šiuo metu analizuojamos gautos pastabos ir bandoma pasiekti aiškesnio ir atitinkančio dabartines technologijas teisinio reglamentavimo, eliminuosiančio keliamas loterijų organizavimo sąžiningumo bei platinamų bilietų kontrolės ir apskaitos problemas.

2. Neigiamo lošimų poveikio mažinimas. 2009-2011 metų strateginio veiklos plano projekte Priežiūros komisija buvo numačiusi vykdyti neigiamo lošimų poveikio mažinimo programą. Neskyrus papildomo finansavimo, reikalingo įgyvendinti tokioms priemonėms, kaip socialinės reklamos kūrimas ir transliavimas, informacinės medžiagos apie šią problemą platinimas, tyrimų atlikimas, Priežiūros komisija ieškos būdų, kokiomis priemonėmis mažinti neigiamą lošimų poveikį lošiantiesiems bei socialinei aplinkai.

2009 metais su visomis lošimus organizuojančiomis bendrovėmis buvo suderintas ir pasirašytas susitarimas, numatantis, kad lošimų vietų darbuotojai arba iš viso neįleidžia į lošimų organizavimo vietą atitinkamą prašymą pateikusius asmenis, arba pastebėję, jog tokie asmenys lošia, išprašo juos iš lošimų vietos. Šiuo susitarimu buvo įtvirtintos savanoriško savęs ribojimo nuo azartinių lošimų projekto nuostatos, nustatančios Priežiūros komisijos ir lošimų organizatorių santykius. Viena svarbiausių šio susitarimo nuostatų yra periodiškasis viešas informavimas apie tas bendroves, kurios nesilaiko susitarimo sąlygų ir įleidžia prašymus apriboti galimybę lošti pateikusius asmenis. Viešumas ir nenoras prarasti gerą reputaciją motyvuoja bendroves laikytis šio susitarimo. Žinoma, efektyviausia priemonė būtų nustatyti atitinkamą tvarką įstatymų lygmenyje bei nustatyti atsakomybę už įteisintos tvarkos pažeidimus. Tačiau, kol delsiama priimti atitinkamus azartinių

lošimų organizavimą reglamentuojančių įstatymų pakeitimus bei neskiriamas finansavimas neigiamų lošimų pasekmių minimizavimui, toks susitarimas, kartu su nustatyta neformalia atsakomybe už jo pažeidimą, yra laikytinas teigiamu poslinkiu sprendžiant šią aktualią problemą.

3. **Neteisėtai organizuojamų lošimų prevencija.** Neteisėtai organizuojamus, t.y. neturint licencijos šiai veiklai arba vykdomus pažeidžiant nustatytą tvarką, lošimus galima sąlyginai suskirstyti į dvi grupes: į lošimus, organizuojamus internetu, ir į lošimus, organizuojamus prisidengus kitos veiklos organizavimu.

Organizuoti azartinius lošimus internete draudžia dabar galiojantis Azartinių lošimų įstatymas. Tačiau Lietuvos gyventojams tokia paslauga nesunkiai prieinama. Ji gausiai reklamuojama tiek pačiame internete, tiek ir tradicinėmis informavimo priemonėmis. Internetu lošimus organizuoja užsienio valstybėse (dažniausiai lengvatinių mokesčių zonose) įsisteigusios bendrovės, dažniausiai turinčios kurios nors šalies išduotą licenciją ar leidimą organizuoti lošimus internetu. Iškreipdamos Europos Bendrijos steigimosi sutarties 43 ir 49 punktus (numatančius steigimosi laisvę ir paslaugų judėjimo laisvę), šios bendrovės informaciją savo puslapyje teikia ne tik anglų kalba, bet ir kitomis kalbomis, tame tarpe - lietuvių kalba. Be to, jos aktyviai reklamuojasi ir taiko įvairias skatinimo priemones, nukreiptas į potencialius vartotojus Lietuvoje. Europos Teisingumo Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad kiekviena šalis gali nustatyti savo lošimų organizavimo ir reguliavimo modelį, kadangi lošimai yra specifinis verslas. ALĮ draudžia organizuoti lošimus kitaip, nei pačiame įstatyme nustatyta tvarka, o lošimų internetu įstatymas nereglamentuoja. Tačiau toks draudimas neparemtas jo laikymąsi užtikrinančiomis priemonėmis. Priežiūros komisija daug kartų kreipėsi į įvairias institucijas (Policijos departamentą, Ryšių reguliavimo tarnybą, Informacinės visuomenės plėtros komitetą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Generalinę prokuratūrą), nurodydama konkrečius tinklalapius ir lošimus internetu organizuojančias bendroves, tačiau situacija iš esmės nepasikeitė. Šiandien Lietuvos gyventojai raginami lošti internetu ir gali nevaržomai naudotis šia paslauga. Taip iškreipiamos konkurencinės sąlygos, valstybė netenka pajamų iš lošimų mokesčio, nevykdomos pinigų plovimo prevencijos bei neigiamo lošimų poveikio mažinimo priemonės. Priežiūros komisija tegali surašyti administracinio teisės pažeidimo protokolą reklamos gamintojams ir skleidėjams (ir tik gyvenantiems Lietuvoje). Tačiau tokie veiksmai tik pristabdo neleistinos informacijos sklaidą Lietuvoje, o problemos neišsprendžia, nes nelegalių lošimų organizatoriai ieško būdų, kaip išvengti atsakomybės.

Labiausiai neigiamą tokių neteisėtai organizuojamų lošimų poveikį jaučia licencijas organizuoti lažybų turinčios bendrovės. Jų interesus atstovaujanti asociacija „Lažybų aljansas“ kartu su Priežiūros komisija parengė Lažybų įstatymo projektą. Tai vienas iš būtiniausių teisės aktų, padėsiančių sureguliuoti neteisėtai organizuojamų lošimų problemą. Tuo pačiu turi būti parengti teisės aktai, numatantys aiškią neleistinos internetu platinamos informacijos blokavimo tvarką.

Kitos rūšies neteisėtai organizuojami lošimai dažniausiai pasireiškia kaip žaidimų automatais organizavimas. Tokių žaidimų organizavimo tvarka reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu. Jo nuostatos neužtikrina, kad gavę reikiamus leidimus ir dokumentus žaidimų organizavimui automatais jų savininkai neorganizuotų neteisėtų azartinių lošimų. Todėl Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr.1K-311 buvo sudaryta darbo grupė parengti naują žaidimų automatais organizavimo tvarką. Į šios darbo grupės sudėtį įtraukti Priežiūros komisijos specialistai. Tikimasi, kad nauja tvarka išspręs iki šiol buvusias problemas ir neliks spragų, leidžiančių apeiti ALĮ nustatytą lošimų organizavimo tvarką ir draudimus.

Komisijos pirmininkas

Edmundas Tiesnesis